

KAZERNE
DOSSIN

KAZERNE DOSSIN

Holocaust en mensenrechten

**HET BELEIDSPLAN
VOOR 2025-2030
SAMENGEVAT**

INHOUD

Waar we voor staan	3
Onze ambities voor 2025-2030	3
Een blik op de omgeving	4
Hoofdlijnen voor Kazerne Dossin in de periode 2025-2030	7
Naar een nieuwe vaste tentoonstelling	15
Contact	17

WAAR WE VOOR STAAN

In Kazerne Dossin bewaren, onderzoeken, tonen en delen we de geschiedenis van de vervolging van Joden, Sinti en Roma tijdens de Tweede Wereldoorlog in ons memoriaal, museum, en archief- en onderzoekscentrum. Vanuit deze herinneringsplaats van de Holocaust staan we stil bij het verleden en bevragen we de actuele betekenis van menselijke waardigheid en mensenrechten.

ONZE AMBITIES VOOR 2025-2030

Als publieke instelling wil Kazerne Dossin een plaats bieden aan beladen geschiedenis en mensenrechten. De focus ligt op de Belgische casus van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma, benaderd met zorgvuldigheid en respect om bij te dragen aan een inclusieve herdenkingscultuur. De missie is niet enkel gericht op het herinneren, maar ook op het informeren en bewustmaken van hedendaagse maatschappelijke uitdagingen, waarbij mensenrechten centraal staan. De nadruk ligt op de inherente waardigheid en fundamentele rechten van elk individu.

Vanuit een locatie van beladen geschiedenis en vanuit het idee van menselijke waardigheid, biedt Kazerne Dossin betekenisvolle ervaringen die het verleden op een effectieve manier overbrengen. Dit impliceert dat de geschiedenis en haar betekenis vandaag relevant blijven voor de samenleving. Vanuit de collecties en door het toegankelijk maken van het verleden streeft de instelling naar verbinding in een vaak verdeelde geschiedenis.

Kazerne Dossin verzamelt, onderzoekt en deelt kennis over de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma in België. Dit gaat verder dan historische feiten en omvat ook het delen van educatieve inzichten, gericht op ontsluiting naar een breed en divers publiek. De organisatie werkt aan de verbetering van zowel fysieke als digitale infrastructuur om haar werking en de bezoekerservaring te optimaliseren. Dit omvat de fysieke locaties zoals het memoriaal en museum, alsook de online aanwezigheid.

Een team van vaste medewerkers, jobstudenten, vrijwilligers, zelfstandige gidsen en stagiairs dat in vertrouwen samenwerkt om de missie van Kazerne Dossin uit te voeren en uit te dragen.

©Ilse Liekens

EEN BLIK OP DE OMGEVING

Een reeks ingrijpende uitdagingen beïnvloeden ons dagelijks leven en onze toekomst. Politieke versplintering zet de stabiliteit van bestuur en besluitvorming onder druk, met directe impact op de kwaliteit van ons samenleven. De afgelopen jaren is in Europa een toename van onverdraagzaamheid waarneembaar. Deze trend manifesteert zich in verschillende vormen, waaronder racisme, antisemitisme, antiziganisme en islamofobie. Een combinatie van factoren draagt bij aan deze ontwikkeling; economische onzekerheid, migratiecrises en de groei van populistische politieke bewegingen die het wantrouwen en de vijandigheid jegens minderheden of nieuwkomers voeden.

Tegelijkertijd worden de geopolitieke spanningen in en rond Europa versterkt door de onvoorspelbaarheid van machtspolitiek, wereldmachten en regionale conflicten. Oorlogen leiden tot humanitaire crises en regionale instabiliteit: dit is voelbaar in Europa en voedt onzekerheid en angst. Sociale media spelen een dubbelrol: enerzijds fungeren ze als platform voor connectie, anderzijds verspreiden ze boodschappen die desinformatie, haatspraak en polarisatie versterken.

Evoluties in het omgaan met de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma

Door het wegvallen van de laatste getuigen van de Holocaust, verliezen we een rechtstreekse link met het verleden. Plaatsen waar dit verleden zich afspeelde, bieden een alternatieve connectie. De ruimtelijke wending benadrukt de rol van specifieke locaties en geografische contexten in het begrijpen van deze tragedies, wat leidt tot een dieper inzicht in waar en hoe deze gebeurtenissen plaatsvonden.

Er vindt een verschuiving plaats van getuigenissen naar microgeschiedenissen die zich richten op gedetailleerde studies van individuele verhalen en lokale gemeenschappen, waardoor de ervaringen van slachtoffers en overlevenden beter tot hun recht komen. Digitale technologieën en methoden, zoals online archieven en interactieve databases, ondersteunen nieuwe manieren van onderzoek en herinnering. Ze verlagen de drempel

en maken informatie en herinneringsinitiatieven toegankelijker. De toenemende aandacht voor de geschiedenis van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma in kunst en literatuur reflecteert een blijvende belangstelling en draagt bij aan ingangen om verhalen te vertellen en te begrijpen.

De Internationale Holocaustherdenkingsdag ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de Holocaust vindt jaarlijks plaats op 27 januari, de dag waarop Auschwitz-Birkenau in 1945 werd bevrijd door het Rode Leger. Daarnaast erkennen veel landen 2 augustus als de Europese Herdenkingsdag van de genocide op Sinti en Roma. Dit is de dag waarop in 1944 het kamp waar Sinti en Roma verbleven in Auschwitz-Birkenau werd geliquideerd waarbij 4.300 mensen werden vermoord.

Tot slot stellen we een sterke politisering en instrumentalisering van de omgang met de Holocaust in hedendaagse politieke debatten vast, waarbij historische narratieven worden ingezet om hedendaagse agenda's te ondersteunen.

©Guy Kleinblatt

Evoluties inzake mensenrechten

Rechten van individuen en minderheden staan wereldwijd onder druk. Deze ontwikkelingen zijn vaak met elkaar verweven en spelen zich af op verschillende niveaus. Ook het discours over respect voor mensenrechten is aan erosie onderhevig.

In verschillende landen worden autoritaire tendensen sterker. Democratische instellingen en processen worden ondermijnd, en de macht concentreert zich in de handen van een enkele leider of een kleine elite. Parallel aan deze autoritaire tendensen is er een toename van gebruik van geweld. Regionale spanningen nemen toe en conflicten worden manifest, vaak met verstrekende humanitaire gevolgen.

Een complex samenspel van grootschalige gegevensverzameling, gebrek aan transparantie, commerciële exploitatie, onvoldoende regelgeving en handhaving geeft een grote macht aan private mediabedrijven ten koste van privacyrechten van individuen. In deze omgeving maken autoritaire regeringen gebruik van geavanceerde surveillance technologieën om toezicht te houden op burgers te bespioneren en tegenspraak te onderdrukken. Deze ontwikkelingen belemmeren de uitoefening van burgerlijke vrijheden en activisme.

Retoriek die inspeelt op de angsten en zorgen van de bevolking, vaak door zondebokken aan te wijzen zoals migranten of instellingen, heeft impact. De bijhorende tendens naar isolationisme en protectionisme bemoeilijkt internationale mensenrechtenbescherming. Verantwoordelijken van mensenrechtenschendingen worden zelden ter verantwoording geroepen wat het vertrouwen van burgers in het idee van rechtvaardigheid, de (internationale) rechtsorde en publieke instellingen ondermijnt.

Hoewel de uitdagingen op het gebied van mensenrechten wereldwijd groot en complex zijn, blijft er steeds hoop op verbetering. Alleen door gezamenlijke inspanningen kunnen we een wereld realiseren waarin iedereen de kans krijgt om in vrijheid en waardigheid te leven.

Opportunities in de museumsector

Er is een groeiende trend richting gepersonaliseerde bezoekerservaringen. Dit kan variëren van persoonlijke rondleidingen tot interactieve tentoonstellingen die zijn afgestemd op de voorkeuren van de individuele bezoeker. Deze trend speelt in op de behoefte van bezoekers om zich meer betrokken en verbonden te voelen tijdens een museumbezoek.

Aansluitend leidt de digitale revolutie tot een significante transformatie in hoe musea functioneren en interageren met hun publiek. Door het digitaliseren van collecties en het aanbod van online tentoonstellingen, kunnen musea een breed publiek bereiken en de toegankelijkheid van cultuur vergroten. Technologische innovaties zoals augmented reality (AR), artificial intelligence (AI) en virtual reality (VR) zijn nieuwe manieren die de bezoekerservaring kunnen verrijken en tentoonstellingen interactiever kunnen maken.

©Stany Dederen

Er is bijkomend een duidelijke vraag naar meer participatieve benaderingen in musea, waarbij het publiek actief wordt betrokken bij de creatie en curatie van tentoonstellingen. Dit kan variëren van crowdsourcing-initiatieven tot samenwerkingsprojecten met lokale gemeenschappen. Participatie helpt niet alleen om het publiek meer te betrekken, maar draagt ook bij aan het creëren van tentoonstellingen die resoneren bij diverse bezoekersgroepen. We zien ook extra aandacht voor ethische kwesties, aangedreven door een maatschappelijk debat over rechtvaardigheid, inclusie en verbinding.

Tenslotte heerst een groeiend besef van de noodzaak om aandachtig om te gaan met de herkomst van kunstwerken en milieuvriendelijke praktijken te integreren in alle aspecten van het museumbeheer, van energiebeheer tot afvalreductie.

Bovenstaande opportuniteiten vormen samen een dynamisch en complex landschap waarin musea opereren. Ze bieden zowel uitdagingen als kansen voor musea om zich te herpositioneren en aan te passen.

HOOFDLIJNEN VOOR KAZERNE DOSSIN IN DE PERIODE 2025-2030

Strategische doelstellingen (SD) bepalen de richting waarin Kazerne Dossin zich beweegt en hebben een brede, omvattende scope. Operationele doelstellingen (OD) richten zich naar de concrete stappen die genomen worden om die koers te volgen. Het spreekt voor zich dat we onderstaande doelstellingen doorvertalen naar concrete acties.

We delen onze doelstellingen, omdat we betrokkenheid willen uitnodigen. Wil u vanuit uw organisatie of functie, of vanuit uw persoonlijke interesse deelnemen of bijdragen aan onze werking? Laat het ons weten.

CONTACT

info@kazernedossin.eu

+32 (0)15 29 06 60

7

SD 1.

Een plaats geven aan beladen geschiedenis en mensenrechten

Een plaats geven aan de geschiedenis van de Belgische casus van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma vraagt om een zorgvuldige en respectvolle aanpak. Kazerne Dossin draagt bij aan een inclusieve herdenkingscultuur. We situeren de casus zowel lokaal als binnen de Europese geschiedenis.

Onze missie is om niet alleen te herinneren, maar ook te informeren en te attenderen op de uitdagingen die nog steeds voor ons liggen. Daarbij vormen mensenrechten een kompas. We benadrukken dat elk mens inherent waardig is en fundamentele rechten en vrijheden heeft.

OD 1.1

We organiseren commemoratieve activiteiten en bieden ruimte voor persoonlijke reflectie.

Het organiseren van stiltemomenten en rituelen is een krachtige manier om respect te tonen en reflectie te bevorderen. We zien herdenkingen niet als een eenmalig moment, maar als onderdeel van een voortdurende inspanning om erkenning te geven aan zij die geleden hebben, om de geschiedenis in herinnering te houden en om toekomstige generaties te informeren en te sensibiliseren.

OD 1.2

We vragen respect voor menselijke waardigheid en mensenrechten.

Mensenrechten beschermen de waardigheid van ieder mens. Mensenrechten gaan over waardigheid, vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Iedereen heeft mensenrechten en iedereen heeft het recht alle mensenrechten te kunnen uitoefenen ongeacht geslacht, etnische afkomst, godsdienst of politieke overtuiging. Ze gelden altijd en overal, voor iedereen. Kazerne Dossin voedt de aspiratie om respect voor mensenrechten altijd en overal, voor iedereen te waarborgen.

OD 1.3

We zorgen ervoor dat Kazerne Dossin breed erkend blijft als de lieu de mémoire voor raciale vervolging en genocide in België.

Met een aanpak die zowel digitaal als fysiek een breed publiek bereikt, zet Kazerne Dossin zich in voor het bewaren van deze geschiedenis door middel van innovatieve tentoonstellingen, zoals de geplande nieuwe permanente tentoonstelling, communicatie en een actieve rol in collectieverwerving en onderzoek. Zo onderstreept Kazerne Dossin haar cruciale rol in het bevorderen van een begrip van historisch onrecht en het stimuleren van maatschappelijke dialoog over deze thema's in de samenleving.

OD 1.4

We brengen onze werking online.

Het versterken van de online museumwerking is essentieel in deze digitale tijd. We beogen een gebruiksvriendelijke website met eenvoudige navigatie en een intuïtieve gebruikerservaring. We ondernemen initiatieven om de online aanwezigheid van Kazerne Dossin op een gestructureerde manier te versterken en te diversifiëren via verschillende kanalen. Zo vormen de online kanalen een samenhangende opstap naar - of verlengstuk van - het museumbezoek.

SD 2.

Betekenisvolle ervaringen creëren in Kazerne Dossin

Kazerne Dossin is een plek met een beladen geschiedenis, een lieu de mémoire en een plek waar ruimte is voor gesprekken over menselijke waardigheid. Welke ervaringen willen we bieden met verhalen uit een verleden dat steeds verder weg lijkt? Hoe kunnen we deze geschiedenis effectief overbrengen? Wat betekenen deze geschiedenis en waardigheid vandaag de dag in onze samenleving? Op welke manieren zijn ze van betekenis?

OD 2.1

We ontwikkelen bezoekerservaringen vanuit het perspectief van de bezoekers, met aandacht voor het volledige traject.

Als memoriaal, museum en onderzoekscentrum vervult de organisatie verschillende rollen voor verschillende bezoekers. Het kan gaan om vrijetijdse bezoekers aan het museum, nabestaanden aan het memoriaal of het onderzoekscentrum,

groepsbezoeken, deelnemers aan een evenement, ... Elk van die bezoekers legt een traject af, vanaf het moment dat de keuze voor een bezoek wordt gemaakt tot (lang) daarna. Welke trajecten volgen deze bezoekers? Wat hebben ze nodig aan informatie, omkadering, ondersteuning of begeleiding? En hoe kan Kazerne Dossin hier zo inclusief mogelijk in ondersteunen?

OD 2.2

We passen een gedifferentieerde benadering toe voor verschillende bezoekers en doelgroepen.

De beladen geschiedenis en aandacht voor menselijke waardigheid, die een plaats krijgen in Kazerne Dossin, zijn relevant voor diverse doelgroepen binnen de samenleving: schoolgaande jongeren, professionals in opleiding, burgers, toeristen,... we hebben ook aandacht voor ook andere vormen van diversiteit, waaronder mensen met een beperking, neurodiversiteit, genderdiversiteit,... Ervaring toont dat ook begrip en inzicht op diverse manieren indaalt bij verschillende personen. Om die reden tracht het museum zo veel mogelijk te differentiëren in het aanbod en de aanpak voor een zo inclusief mogelijk resultaat.

9

©Guy Kleinblatt

OD 2.3

We verbinden ons aanbod met onze eigen (digitale) archieven en onderzoek.

Kazerne Dossin herbergt een groeiend archief. Het materiële en immateriële erfgoed uit de collectie wordt via diverse kanalen ontsloten in het museum, het memoriaal, via eigen publicaties en communicatiekanalen en buiten de muren van de site dankzij partnerschappen. In het aanbod streven we naar betekenisvolle ervaringen die vertrekken vanuit de collectie met ruimte voor verbreding door relevante bruiklenen. De ontsluiting van een zorgvuldig bewaard archief geeft betekenis aan erfgoed. Op een plek die deel uitmaakte van een plan om mensen volledig weg te vegen uit de samenleving omwille van een deel van hun identiteit, bieden tastbare sporen de mogelijkheid om de waardigheid van deze mensen opnieuw een plaats te geven.

OD 2.4

We geven ruimte aan diverse stemmen en perspectieven.

Onze samenleving kampt met dilemma's, impactvolle gebeurtenissen van buitenaf vliegen het dagelijks leven binnen en kunnen onrust of vragen veroorzaken. Een plaats geven aan beladen geschiedenis en menselijke waardigheid houdt in dat ook moeilijke thema's bespreekbaar zijn. Kazerne Dossin creëert hiervoor een veilige omgeving om hierover te spreken, geeft tijd om gedachten te formuleren en biedt ruimte voor meerstemmigheid.

SD 3.

Kennis en inzicht vergroten, verdiepen en delen

Kazerne Dossin verzamelt, onderzoekt en deelt kennis over de Belgische casus van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma. Naast historische kennis delen we ook praktijkervaringen in het ontsluiten en overbrengen van deze geschiedenis en respect voor mensenrechten aan diverse doelgroepen. Vanuit expertise maken we feiten en inzichten toegankelijk voor een breed publiek.

OD 3.1

We werken met de meest actuele, correcte historische informatie.

In de omgang met historische gebeurtenissen gebruiken we de meest recente en correcte informatie. De nadruk ligt daarbij in het bijzonder op de Belgische casus van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma en meer algemeen ook op de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en mensenrechten. Correctheid - door middel van reviews en validatieprocessen - is de basis voor onderzoek, educatie, presentatie en communicatie.

OD 3.2

We verwerven, beheren en ontsluiten kennisbronnen efficiënt.

In lijn met de ICOM-museumdefinitie verzamelt, bewaart en ontsluit Kazerne Dossin relevant materieel en immaterieel erfgoed. We doen dit zorgvuldig - door middel van gestroomlijnde processen - en met aandacht voor recente ontwikkelingen in het werkveld en gepaste technologieën.

OD 3.3

We verspreiden kennis, inzicht en vaardigheden naar relevante doelgroepen.

Ons doel is om doelgroepen effectief te informeren en te onderwijzen, zodat de kennis over de Belgische casus van de Holocaust, de genocide

©Kazerne Dossin

op Sinti en Roma en mensenrechten ingang vindt. Naast historische kennis delen we ook inzichten en vaardigheden over educatie en publiekswerking. We doen dit via gerichte communicatie, publicaties en activiteiten.

OD 3.4

We dragen actief bij aan lokale en internationale expertise-uitwisseling.

Als erkend expertisecentrum deelt Kazerne Dossin kennis en goede praktijken met lokale en internationale partners. Daarnaast zoeken medewerkers actief naar inspiratie bij instellingen die vergelijkbare doelstellingen hebben. Deze overlap kan inhoudelijk, methodologisch of praktisch van aard zijn en heeft als doel de bezoekerservaring te verbeteren en de werking van de eigen organisatie te optimaliseren. We doen dit via conferenties, webinars en samenwerking in projecten.

©Stijn Bollaert

SD 4

Mensen en gemeenschappen verbinden

Kazerne Dossin verzamelt kennis en inzicht, beheert collecties en zoekt naar een effectieve manier om de Belgische casus van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma op een toegankelijke manier naar een breed publiek te brengen. Deze geschiedenis is beladen en roept vragen en associaties op die soms uitdagend kunnen zijn. Verbinding vinden in een geschiedenis die geworteld is in verdeeldheid, vraagt om een verbindend startpunt en een zorgvuldige uitwerking.

12

OD 4.1

We werken bewust aan stakeholder management.

Essentieel voor de werking van Kazerne Dossin zijn de vele stakeholders waar we mee in contact komen via netwerken, samenwerkingen, communicatie, bezoeken,... We werken tijdens de volgende beleidsperiode aan een uitgebreide mapping en stemmen onze (interne) werking hier verder op af.

OD 4.2

We betrekken nabestaanden en de Joodse, Sinti en Roma gemeenschappen bij activiteiten van de organisatie.

Nabestaanden en hun gemeenschappen zijn onmisbare partners voor de werking van Kazerne Dossin. De komende beleidsperiode waarderen we hun bijdrage aan de organisatie door actief in te zetten op ontsluiting van diverse verhalen en interactie op te zoeken.

OD 4.3

We zijn een gewaardeerde partner in lokale initiatieven.

Kazerne Dossin wil de komende jaren nog meer investeren in lokale initiatieven door middel van outreach en ondersteuning. We bouwen ons lokaal netwerk verder uit, zijn aanwezig in de ruime regio en bundelen krachten met partnerorganisaties.

OD 4.4

We onderhouden de betrokkenheid van medewerkers, gidsen, vrijwilligers en schenkers.

De community van Kazerne Dossin is onmisbaar voor de organisatie. We onderhouden deze relaties actief en zetten verder in op het structureren ervan. We gaan op zoek naar manieren om de betrokkenheid te vergroten en de groep nog diverser te maken.

SD 5.

We verbeteren de infrastructuur en optimaliseren het gebruik ervan

Kazerne Dossin is actief op verschillende plaatsen: in een memoriaal, museum en onderzoekscentrum, op een fysieke site en online. Om onze werking en de daarbij horende gastvrijheid te optimaliseren, willen we in de komende beleidsperiode inzetten op de verbetering van onze infrastructuur en het gebruik ervan. Dit omvat zowel de fysieke site en gebouwen als de digitale infrastructuur.

OD 5.1

We zorgen ervoor dat het inkom- en onthaalgebied een gastvrije, toegankelijke en veilige omgeving biedt.

Om de bezoeker aan de site gastvrij te kunnen ontvangen, herbekijken we de inkom en het onthaal van het museum. Deze strategische stap is niet alleen gericht op het verhogen van de operationele efficiëntie, maar ook op het creëren van een warm welkom voor alle bezoekers, ongeacht hun achtergrond of behoeften.

OD 5.2

We ondersteunen de werking en verrijken de bezoekerservaring door middel van digitale systemen en tools.

In een tijd waarin technologische vooruitgang een steeds grotere invloed heeft op onze samenleving, zet Kazerne Dossin zich actief in om operationele processen te versterken door gebruik te maken van geavanceerde digitale systemen en tools. De focus ligt op het ontwikkelen en versterken van een digitaal ecosysteem dat niet alleen het museum en de werking verder transformeert, maar ook een impact heeft op de bezoekerservaring.

OD 5.3

We verbeteren de bewaring van archiefstukken.

Door de implementatie van geavanceerdere archiveringssystemen, gekoppeld aan digitale toegankelijkheid, streeft Kazerne Dossin naar een betere bewaring van haar historische documenten en data. We streven naar efficiënt ruimtegebruik en optimale bewaarcondities voor onze waardevolle collecties.

OD 5.4

We maken gebruik van duurzame materialen met aandacht voor belevingswaarde.

Onze inspanningen zijn gericht op het minimaliseren van onze ecologische voetafdruk, terwijl we tegelijkertijd streven naar een verrijking van de educatieve en esthetische aspecten van onze museale omgeving. Deze strategie weerspiegelt onze toewijding aan het bevorderen van een verantwoorde omgang met middelen en het creëren van een positieve impact op zowel de bezoekers als de wereld om ons heen.

SD 6

Het team versterken

Kazerne Dossin werkt met een team van vaste medewerkers, ondergebracht in vijf deelwerkingen, aangevuld met een poule van jobstudenten, vrijwilligers, zelfstandige gidsen en stagiair(e)s. We streven naar een sterk team dat professioneel en in vertrouwen samenwerkt om de missie van Kazerne Dossin te dragen en uit te dragen.

OD 6.1

We bevorderen een gedeelde werkcultuur.

Een gedeelde werkcultuur verbetert de algehele prestaties en samenhang binnen een organisatie. We creëren en ondersteunen een omgeving waarin medewerkers zich verbonden voelen met de kernwaarden, missie van de organisatie en elkaar. Zo stimuleren we open communicatie en samenwerking. Medewerkers mogen zich vrij voelen om ideeën en feedback te delen.

OD 6.2

We zetten in op welzijn, inclusie, erkenning en flexibiliteit.

In een tijd waarin de wensen en verwachtingen van medewerkers voortdurend evolueren, is het essentieel dat onze organisatie zich actief inzet om een werkplek te bieden waar iedereen zich gewaardeerd en ondersteund voelt. Dit betekent het bevorderen van een cultuur waarin diversiteit en inclusie worden omarmd en iedere medewerker de mogelijkheid krijgt om te groeien en bij te dragen op een manier die bij hen past. Het waarborgen van welzijn houdt in dat er aandacht is voor zowel de fysieke als mentale gezondheid van medewerkers.

OD 6.3

We ontwikkelen een divers personeelsbestand in profielen en achtergronden en beperken het verloop.

Diversiteit brengt een breed scala aan perspectieven en vaardigheden met zich mee, wat leidt tot innovatie, creativiteit en betere probleemoplossing. Door actief te streven naar een inclusieve werkomgeving waar iedereen zich gewaardeerd voelt, kunnen we het beste talent aantrekken en behouden. Het beperken van verloop is daarbij essentieel, aangezien een stabiel personeelsbestand zorgt voor continuïteit, kennisbehoud en een sterke teamdynamiek.

NAAR EEN NIEUWE VASTE TENTOONSTELLING

De nieuwe vaste tentoonstelling beoogt een verkenning en begrip van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma vertrekkende vanuit de geschiedenis van de Dossinkazerne, menselijke waardigheid en mensenrechten. Zo bouwen we aan een narratief dat bezoekers kan informeren, raken, uitnodigen en uitdagen.

©Jeroen Van Looy

Het verhaal van de Dossinkazerne

In de nieuwe vaste tentoonstelling staat de geschiedenis van de Dossinkazerne en het kantelpunt dat ze vertegenwoordigt in een proces van uitsluiting, vervolging en massamoord centraal. Vanuit de kazerne werden tussen 1942 en 1944 25.490 joden en 353 Roma en Sinti verzameld en weggevoerd richting Auschwitz-Birkenau en enkele kleinere kampen. Ongeveer 1700 van hen overleefden de deportatie.

Feiten vormen het fundament van het bezoek. Gebaseerd op de laatste stand van het wetenschappelijk onderzoek, verankeren we de tentoonstelling stevig in de historische context. Vertrekkend vanuit de gebeurtenissen in de Dossinkazerne en de levens van de gedeporteerden en hun families, plaatsen we dit lokale verhaal in een breder Europees, en bij uitbreiding, wereldwijd perspectief.

Elke mens telt

Mensen beschikken over een intrinsieke waardigheid en onvervreembare rechten. De aspiratie om aandacht te vragen voor menselijke waardigheid, rechten en de rechtsstaat is een leidend motief doorheen de tentoonstelling. We hoeden ons om niet te vervallen in anachronismen.

De nieuwe tentoonstelling omarmt een diversiteit aan stemmen en perspectieven. We creëren ruimte voor verschillende ervaringen en verhalen. Getuigen nemen een belangrijke plaats in: hun verslagen worden ingebed in het werk van historici. De tentoonstelling werpt zo een licht op hoe individuen verschillende rollen krijgen of opnemen - als slachtoffers, daders, meelopers, verzetplegers of toeschouwers. De onmenselijke aspecten van de genocide worden getoond als een door de mens veroorzaakte catastrofe en misdaad. Gedeporteerden, betrokken daders en omstanders worden daarbij niet gereduceerd tot verpersoonlijkingen van categorieën, maar als mensen van vlees en bloed in al hun gelaagdheid.

Door de geschiedenis op menselijke maat te brengen, probeert de tentoonstelling recht te doen aan zowel de individuele lotgevallen en keuzes als aan het wedervaren van groepen. Zo is het mogelijk licht te schijnen op gebeurtenissen op micro-niveau enerzijds en macro-niveau anderzijds, en beide met elkaar te verbinden.

Een lokale geschiedenis en een globaal verhaal

De geschiedenis van de Dossinkazerne maakt deel uit van een gelaagde organisatie, logistiek en administratie en is geworteld in ideologie en processen.

Dominante wereldbeelden en politieke opvattingen vormen een tijdsgeest waarbinnen mensen handelden. De oorsprong van overtuigingen en hun diepgaande impact op gemeenschappen en individuen, krijgt aandacht, net als de dynamiek waarbij gepercipieerde uitzonderingstoestanden als grond voor rechtvaardiging worden gebruikt.

Processen van uitsluiting en ontmenselijking duiden we binnen hun sociaal psychologische contexten. Racisme, antisemitisme, wij-zij-denken, groepsdruk en totalitaire tendensen zijn relevant voor een begrip van de gebeurtenissen. Ideeën van verzet, vrijheid, gelijkheid, democratie en rechtvaardigheid zijn dat ook.

De concretisering van deze ideeën en processen wordt belicht door aandacht te hebben voor de transporten, de routes en de betrokken gezagsdragers, en werpen een kritische blik op de bureaucratische processen en de rol van de overheid. Specifieke verordeningen die het leven van velen direct beïnvloedden, worden ontsloten en geduid evenals de specifieke infrastructuur en systematische werkwijzen achter de vervolging en massamoorden. De organisatie van vlucht, onderduik en verzet - maar ook collaboratie - wordt eveneens grondig behandeld.

De nieuwe tentoonstelling richt zich ook op de impact van de Holocaust en de genocide op Sinti en Roma op mensen en de samenleving. Want hoewel de massamoord eindigde in 1945, en de rol van de Dossinkazerne als wachtkamer van Auschwitz bij de bevrijding van Mechelen was uitgespeeld, stopte de loop van de gebeurtenissen niet. Voor slachtoffers van raciale vervolging duurde het lijden voort. Overlevenden hoopten op de terugkeer van geliefden en kregen weinig begrip of steun in de naoorlogse bureaucratie. Hun fysiek en psychisch lijden kreeg minimale

aandacht, en het juridische rechtsherstel was traag en onvolledig. Trauma's werden doorgegeven aan volgende generaties. Het herdenken was lange tijd geen breed gedragen proces.

Terwijl het persoonlijke lijden diepe interne sporen naliet, veranderde ook de buitenwereld. De Verenigde Naties werden opgericht, er kwam een Genocideverdrag en de aspiratieve Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens vormde de basis voor een nieuwe kijk op hoe we kunnen samenleven. De tentoonstelling bouwt verder op de erkenning van de inherente waardigheid en van de gelijke en onvervreemdbare rechten van alle mensen.

Verschillende vragen komen centraal te staan in de ontsluiting en educatieve omkadering van de tentoonstelling:

- Wat weten we?
- Hoe spreken we hierover?
- Hoe verhouden we ons tot deze geschiedenis?

© Stany Denderen

CONTACT

info@kazernedossin.eu
+32 (0)15 29 06 60

Goswin de Stassartstraat 153, 2800 Mechelen
kazernedossin.eu

©Ilse Liekens

Tomas Baum
Directeur Kazerne Dossin

tomas.baum@kazernedossin.eu

Nina Béghin
Coördinator Communicatie & Relatiebeheer

nina.beghin@kazernedossin.eu

Veerle Vanden Daelen
Conservator, Coördinator Collecties & Onderzoek

veerle.vandendaelen@kazernedossin.eu

Koen Van Looy
Coördinator Onthaal & Faciliteiten

koen.vanlooy@kazernedossin.eu

Adriaan Baccaert
Coördinator Publiek & Educatie

adriaan.baccaert@kazernedossin.eu